

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра організації підприємництва та біржової діяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА

«30» травня 2023 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри організації
підприємництва та біржової діяльності
Протокол № 15 від «23» травня 2023 р.

Завідувач кафедри

Микола ІЛЬЧУК

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОПП «Економіка підприємства»

Людмила СТЕПАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління витратами

Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка підприємства
Факультет	Економічний
Розробник:	доц., к.е.н. Томашевська О.А.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Управління витратами

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»	
Спеціальність	051 «Економіка»	
Освітня програма	Економіка підприємства	
Освітній ступінь	Бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	3 (3-й)	2
Семестр	6	8
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90	140
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	4 год.	-

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є набуття знань та навичок про закономірності формування витрат за видами, центрами відповідальності та носіями для мінімізації їх рівня та обґрунтування оптимальних господарських рішень.

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб розкрити:

- класифікацію і структуру витрат, їх характеристику;
- суть вітчизняних та зарубіжних систем і методів обліку витрат на виробництво та зміст оцінки їх впливу на управління витратами;

- методику управління окремими видами витрат як продуктивного, так і непродуктивного характеру;
- методику калькулювання планової собівартості продукції, робіт і послуг, складання кошторисів непрямих витрат;
- нові підходи до управління виробництвом, в тому числі сучасні технології в галузі виробничого та операційного менеджменту;
- постановку на підприємстві виробничого та операційного планування, включаючи планування і економічне обґрунтування окремих технологічних операцій;
- питання оперативного управління ходом аграрного виробництва, включаючи управлінський виробничий облік, нормативний метод управління та автоматизовані системи підтримки прийняття рішень;
- управління виробничими ресурсами, запасами, логістикою, складським господарством у виробництві;
- управління якістю та впровадженням нових технологій та їх оцінку;
- аспекти маржинальної калькуляції виробничих процесів та використання виробничих ресурсів, які є основою для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері виробництва.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК7.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК8.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК9.** Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.
- ЗК11.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові (спеціальні) компетентності (СК):

- СК1.** Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- на міжнародному рівнях.
- СК6.** Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.
- СК7.** Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.
- СК8.** Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.
- СК9.** Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні протеси.
- СК10.** Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.
- СК11.** Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 7. Пояснювати моделі соціально - економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко - математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально - економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН 20. Оволодіти навичками усної та письмової професійної комунікації державною та іноземною мовами.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

3. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми навчання;
- скороченого терміну навчання

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління витратами

Тема 1. Концептуальні засади управління витратами у підприємницьких структурах

Сутність та значення системи управління витратами. Загальні та специфічні принципи управління витратами. Функції і завдання управління витратами. «Дерево цілей» в системі управління витратами.

Сутність процесу управління витратами. Характеристика функцій та методів управління ресурсами і витратами. Основна ціль та «дерево цілей» в системі управління витратами. Прийняття управлінських рішень в системі управління витратами.

Функціональний аспект системи управління витратами як комплексне використання управлінських функцій в процесі управління витратами на підприємстві. Організаційний аспект управління витратами: диференціація за місцями формування і центрами відповідальності та побудова органів управління витратами.

Тема 2. Формування витрат у виробничих структурах

Центри відповідальності за витрати (центри витрат) і центри прибутку. Диференціація витрат за місцями їх формування і центрами відповідальності. Вимоги до організації центрів відповідальності. Методика складання виробничих програм та кошторисів підрозділів різного функціонального призначення (основних, допоміжних, обслуговуючих). Розподіл витрат допоміжних та обслуговуючих підрозділів при складанні кошторисів. Методи розподілу витрат: методи прямого, повторного розподілу, метод системи рівнянь. Особливості та сфера застосування окремих методів розподілу витрат допоміжних і обслуговуючих підрозділів.

Тема 3. Теорія та практика оцінки рівня витрат та їх структури

Формування планових і фактичних витрат. Методи формування витрат. Витрати як база ціни і фактор прибутковості. Структура витрат і фактори, що її визначають. Елементна структура витрат та її особливості в різних сферах економіки. Вплив співвідношення прямих і непрямих витрат на коректність калькулювання. Залежність структури витрат від масштабів ділової активності підприємства. Зміна структури витрат під впливом технічних, організаційних та економічних факторів. Особливості калькуляції в одно- і багатопродуктовому виробництві. Калькуляція у комплексних (сумісних) виробництвах.

Тема 4. Обґрунтування планових і прогнозних витрат

Методика планування витрат. Планова (нормативна) калькуляція. Розрахунок рівня допустимих витрат. Визначення реальних (дійсних) витрат за стадіями життєвого циклу виробу. Нормування витрат. Прогнозування собівартості продукції на етапах її розробки та освоєння виробництва.

МОДУЛЬ 2. Функціонально-методичні аспекти управління витратами

Тема 5. Методи управління витратами

Методи цілеспрямованого (проактивного) формування собівартості: Target Costing та Kaizer Costing. Standart Costing» Direct Costing. Метод «вищої і нижчої точок» для розрахунку рівняння маржинальних витрат і формування нижньої межі ціни у короткостроковому періоді. LCC-аналіз.

Технологія управління витратами та результатами на базі концепції бенчмаркінгу (Benchmarking). Концепція управління витратами на якість. Технологія управління витратами на основі теорії обмежень (The Theory of Constraints – TOC).

Тема 6. Система «Витрати-випуск-прибуток» як інструмент підвищення результативності господарської діяльності

Сутність аналізу системи «витрати-випуск-прибуток» (CVP). Зв'язок витрат, обсягу виробництва та прибутку. Графічна інтерпретація моделі лінійних співвідношень CVP-аналізу. Рівноважний (беззбитковий) обсяг операційної діяльності (виробництва). Визначення обсягу

виробництва (рівня операційної активності), що забезпечує отримання цільового прибутку. Залежність прибутку від операційної активності. Операційний важіль та його застосування в управлінні витратами.

Тема 7. Оптимізація операційних витрат виробничої діяльності

Оптимізація запасів і матеріальних потоків. Залежність витрат на постачання і зберігання від величини та інтервалів поставки. Неотриманий прибуток (втрати) через відведення коштів у виробничі запаси. Оптимізація витрат на постачання і зберігання матеріалів.

Тема 8. Мінімізація запасів та їх поповнення

Оптимізація інтервалів постачання матеріалів. Оцінка руху виробничих запасів та його вплив на собівартість продукції. Методи «ABC» та XYZ-аналіз. Система управління з фіксованою величиною запасу. Система управління з фіксованим інтервалом часу між поставками. Методи оцінювання використання запасів (метод ідентифікованої собівартості, метод середньозваженої собівартості, методи «FIFO», «LIFO», метод стандартних витрат, метод роздрібних цін).

Тема 9. Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів

Роль контролю витрат у підтриманні режиму економії. Організаційна побудова системи обліку витрат і руху матеріальних цінностей. Диференціація і повнота обліку регульованих витрат за місяцями їх формування. Методи контролю витрат. Облік та аналіз відхилень фактичних витрат від нормативних за центрами відповідальності. Стимулювання економії ресурсів.

Тема 10. Удосконалення системи формування витрат та контролю за їх використанням

Удосконалення схем формування інформаційних потоків. Матриця ситуативного управління витратами. Формування системи управління операційними витратами на засадах її адаптивності. Регулювання та координація витрат. Забезпечення динамічності системи управління витратами.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усь- ого	у тому числі					усь- ого	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління витратами														
Тема 1. Концептуальні засади управління витратами у підприємницьких структурах	1	14	2	2			10	11	0,5	0,5				10
Тема 2. Формування витрат у виробничих структурах	2	18	2	2			14	11,5	1	0,5				10
Тема 3. Теорія та практика оцінки рівня витрат та їх структури	3	14	2	2			10	21,5	1	0,5				20
Тема 4. Обґрунтування планових і прогнозних витрат	4,5	18	4	4			10	21,5	1	0,5				20

Разом за змістовим модулем 1	64	10	10			44	65,5	3,5	2			60
Змістовий модуль 2. Функціонально-методичні аспекти управління витратами												
Тема 5. Методи управління витратами	6,7	18	4	4		10	22	1	1			20
Тема 6. Система «Витрати-випуск-прибуток» як інструмент підвищення результативності господарської діяльності	8,9	14	4	4		6	21,5	1	0,5			20
Тема 7. Оптимізація операційних витрат виробничої діяльності	10,11	14	4	4		6	11	0,5	0,5			10
Тема 8. Мінімізація запасів та їх поповнення	12,13	18	4	4		10	10					10
Тема 9. Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	14	12	2	2		8	10					10
Тема 10. Удосконалення системи формування витрат та контролю за їх використанням	15	10	2	2		6	10					10
Разом за змістовим модулем 2	86	20	20			46	84,5	2,5	2			80
Усього годин	150	30	30			90	150	6	4			140

4. Теми семінарських занять *(навчальним планом не передбачені)*

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Концептуальні засади управління витратами у підприємницьких структурах	2
2	Формування витрат у виробничих структурах	2
3	Теорія та практика оцінки рівня витрат та їх структури	2
4	Обґрунтування планових і прогнозних витрат	4
5	Методи управління витратами	4
6	Система «Витрати-випуск-прибуток» як інструмент підвищення результативності господарської діяльності	4
7	Оптимізація операційних витрат виробничої діяльності	4
8	Мінімізація запасів та їх поповнення	4

9	Контроль витрат і стимулювання економії ресурсів	2
10	Удосконалення системи формування витрат та контролю за їх використанням	2
	Усього	30

6. Темы лабораторних занять (навчальним планом не передбачені)

7. Темы самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Системний підхід до управління витратами	2
2	Функціональний аспект управління витратами	2
3	Організаційний аспект управління витратами	2
4	Мотиваційний аспект управління витратами	2
5	Диференціація витрат за місцями формування і центрами відповідальності	2
6	Концепція побудови системи бюджетування за центрами відповідальності	4
7	Центр витрат основного виробництва, центр витрат допоміжних виробництв, центр закупівель	2
8	Метод розробки кошторису з «нуля»	2
9	Метод розробки кошторису «планування від досягнутого»	2
10	Методи розподілу витрат	4
11	Суб'єктивна теорія витрат альтернативних можливостей	2
12	Інституціоналістська теорія витрат	2
13	Теорія трансакційних витрат	2
14	Чинники впливу на розмір і структуру витрат	2
15	Оцінка витрат в одно- і багатопродуктовому виробництвах	2
16	Планування витрат за місцями	2
17	Планування витрат за носіями	2
18	Калькулювання життєвого циклу виробу («Life–Cycle Costing»)	2
19	Праметричні методи прогнозування собівартості	4
20	Види стандартів залежно від рівня цін, що приймаються у розрахунок у системі «Standart costing»	2
21	Метод маржинального обліку витрат («Direct-costing»)	2
22	Система «Канбан» як інструмент ошадливого виробництва	2
23	Бенчмаркінг витрат	4
24	Сутність і передумови аналізу системи «витрати-випуск-прибуток» (CVP)	4
25	Рівноважний обсяг операційної діяльності	2
26	Вплив методів оцінювання запасів під час їх вибуття на витрати підприємства	2
27	Система «максимум-мінімум» при управлінні запасами	2
28	Складові процесу організації постачання матеріальних ресурсів	2
29	«ABC-метод» та XYZ-аналіз товарних запасів	4
30	Система «Just in time» при управлінні запасами	4
31	Співвідношення рівня витрат та необхідної якості продукції	2
32	Види внутрішнього контролю витрат	4
33	Метод «сигнального документування» при контролі витрат	2

36	Метод «розкредитовані партіями» при контролі витрат	2
37	Система управління закупівлями та ланцюгами постачання повного циклу «SRM APS SMART»	4
38	Матриця ситуативного управління витратами	2
	Разом	90

8. Зразки контрольних питань, тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання

1. Який економічний зміст категорії витрат?
2. Поясніть відмінність між поняттями виробничі витрати, валові витрати та собівартість?
3. Для чого необхідно розрізняти вичерпані (спожиті) та невичерпані (неспожиті) витрати в обліку?
4. З чим пов'язаний поділ витрат на ті, що включаються до собівартості продукції, і ті, що відносяться до витрат звітного періоду?
5. Які витрати відносять до основних виробничих витрат?
6. З чим пов'язаний поділ витрат на прямі та непрямі? Наведіть приклади.
7. Який принцип покладено в основу класифікації витрат?
8. Як класифікують витрати за видами діяльності?
9. Перерахуйте відомі вам елементи витрат?
10. Чому класифікація витрат за статтями та елементами не задовольняє вимог управління?
11. Що таке конверсійні витрати?
12. Для чого необхідно враховувати можливі втрати?
13. Які витрати вважаються релевантними, а які нерелевантними?
14. Від чого залежить контрольованість витрат?
15. Який метод обліку витрат потрібно застосовувати в індивідуальному і дрібносерійному виробництві складних виробів, а також під час виконання дослідних, експериментальних, ремонтних та інших робіт?
16. Який метод обліку фактичної собівартості потрібно застосовувати при масовому та серійному виробництві різноманітної й складної продукції, яка складається з великої кількості деталей і вузлів?
17. Який метод обліку фактичної собівартості потрібно застосовувати в умовах безперервного і, як правило, стислого технологічного процесу або ряду послідовних виробничих процесів, кожний з яких або група яких складають окремі самостійні переділи (фази, стадії) виробництва?
18. Що є основою для обчислення фактичної собівартості випущеної продукції при нормативному методі обліку?
19. Коли визначається фактична собівартість одиниці виробів або робіт при використанні позаомовного методу?

Тестові запитання

1. Об'єктом управління витратами є

1	функції обліку і аналізу витрат	3	господарська діяльність підприємства з погляду здійснення витрат
2	функції прогнозування і планування витрат	4	функції мотивації та організації

2. Метод «директ-костинг» може базуватися на врахуванні у собівартості продукції:

1	тільки прямих витрат	3	змінних витрат і продуктивної частини контрольованих витрат
2	усіх змінних витрат	4	правильними є всі попередні відповіді

3. До основних методів розроблення норм і нормативів належать

1	розрахунково-аналітичний метод	3	дослідно-статистичний метод
2	факторний метод	4	правильними є відповіді 1), 3

4. До стабільних норм і нормативів належать

1	норми витрачання праці, матеріалів	3	ставки обов'язкових ставок відрахувань, оподаткування
2	норми амортизації	4	правильними є відповіді 1), 2)

5. Функція обліку охоплює операції

1	спостереження та ідентифікації	3	вимірювання та реєстрації
2	регулювання	4	правильними є відповіді а), в)

6. Нижньою межею ціни на продукцію підприємства може бути:

1	виробнича собівартість	3	собівартість за змінними витратами
2	повна собівартість	4	правильними є відповіді 2, 3

7. Виробництво продукції певного виду в поточному (короткому) періоді є доцільним, якщо показник маржинального прибутку для неї:

1	перевищує постійні витрати	3	набуває додатного значення
2	рівний нулю	4	перевищує змінні витрати

9. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовуються такі методи навчання:

Залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри).

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи.

За місцем в навчальній діяльності:

- методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти;

- методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- *робота в малих групах* дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;

- *семінари-дискусії* передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;

- *мозкові атаки* – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;

- *кейс-метод* – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;

- *презентації* – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

10. Форми контролю

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки у Національному університеті біоресурсів і природокористування України», затвердженого вченою радою НУБіП України 26 квітня 2023 року, протокол № 10, видами контролю знань здобувачів вищої освіти є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації.

Поточний контроль з дисципліни здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Проміжна атестація проводиться після вивчення програмного матеріалу і має визначити рівень знань здобувачів вищої освіти з програмного матеріалу, отриманих під час усіх видів занять і самостійної роботи.

Форма проведення проміжної атестації – тестування.

Засвоєння здобувачем вищої освіти програмного матеріалу вважається успішним, якщо рейтингова оцінка його становить не менше, ніж 60 балів за 100-бальною шкалою.

Семестрова атестація проводиться у формі семестрового екзамену.

Здобувачі вищої освіти зобов’язані складати екзамени і заліки відповідно до вимог робочого навчального плану у терміни, передбачені графіком освітнього процесу. Зміст екзамену визначається робочою навчальною програмою дисципліни.

11. Розподіл балів, які отримують студенти. Оцінювання студента відбувається згідно положенням «Про екзамени та заліки у НУБіП України» від 26.04.2023 р. з табл. 1.

Оцінка національна	Рейтинг студента, бали
Відмінно	90-100
Добре	74-89
Задовільно	60-73
Незадовільно	0-59

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс з дисципліни «Управління витратами». URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=2023>
2. Нікітченко С.О. Методичні вказівки щодо самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління витратами» для студентів денної та заочної форм навчання за напрямом 6.030504– «Економіка підприємства». Київ: ЦП «Компринт», 2014. 27 с.
3. Томашевська О.А., Нікітченко С.О. Управління витратами. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та виконання розрахункових завдань. Київ: ЦП «Компринт», 2022. 80 с.
4. Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами : навч. посіб. Харків: ХДУХТ, 2017. 166 с.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

5. Безверхий К.В. Непрямі витрати в системі управління промислових підприємств. навч. посібник. Київ.: Центр учбової літератури, 2017. 276 с.
6. Артамонова Н.С., Акулюшкіна М.О. Управління витратами: навч. посібник. Київ.: Центр учбової літератури, 2018. 120 с.
7. Тарасенко С. І. Управління витратами : навч. посіб. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 305 с.
8. Оксанич, О., Волкова І, Миронова О. Калькуляція собівартості продукції, робіт, послуг. Київ.: Центр навчальної літератури, 2019. 326 с.
9. Іванюта П.В. Управління ресурсами та витратами: навч. посібник. Київ.: Центр учбової літератури, 2019. 320 с.
10. Круш П., Макалюк І. Управління трансакційними витратами промислових підприємств. Методологія і практика. Київ: Кондор, 2019. 300 с.
11. Давидович І.Є. Контролінг: навч. посібник. Київ.: Центр учбової літератури, 2019. 557 с.
12. Ющишина Л. О. Менеджмент ресурсів та витрат: курс лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 103 с.

Допоміжні

13. Даньків. Й.Я., Шулла Р.С. Аналітичні можливості розвинутого директкостингу при прийнятті стратегічних управлінських рішень по виробничій програмі підприємства. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/2308/1/4.pdf>

14. Директ-костинг чи повна виробнича собівартість? URL: <https://finconsult.com.ua/direkt-kosting-ili-polnaya-proizvodstvennaya-sebestoimost/>
15. Ляшенко, Г., Овсяннікова, В. (2022). Витрати підприємства та управління ними. *Економіка та суспільство*, (45). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-27>
16. Сутність, історія виникнення та розвитку системи калькулювання собівартості «Директ костинг». URL: https://studbooks.net/1483663/buhgalterskiy_uchet_i_audit/uschnost_istoriya_vozniknoveniya_razvitiya_sistemy_kalkulirovaniya_sebestoimosti_direkt_kostin_g
17. Труніна І. М., Онищенко О. В. Методичні підходи до управління затратами промислових підприємств. *Modern Economics*. 2018. № 7. С. 182–191.
18. Томашевська О.А. Особливості системи обліку витрат «Direct-costing». *Управління розвитком соціально-економічних систем: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків: Державний біотехнологічний університет, 11-12 травня 2022 р.*
19. Нароненко А. Л., Savelieva M. V. Теорія управління. URL: https://stud.com.ua/31796/menedzhment/teoriya_upravlinnya (12.12.2022).
20. Господарський кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
 1. Податковий кодекс України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
 2. Про акціонерні товариства: Закон України № 514-VI від 17.09. 2008 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
 3. Про господарські товариства: Закон України № 1576-XII від 19.09. 1991 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
 4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
 5. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo.htm>
 6. Затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. Наказ Міністерства аграрної політики України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132555-01#Text>
 7. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» Наказ міністерства фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>